

జన హిత

కవితా సంకలనం

సంకలన కర్త :

ఎస్. కె. వి శేష

జనహిత సాహిత్య సమితి

కరీంనగర్ (ఆంధ్రప్రదేశ్)

జన హిత

కవితా సంకలనం.

డిశంబర్ 1983 - ప్రతులు 1000

హక్కులు: ప్రకాశకులవి.

ముద్రణ: శ్రీ రామా ప్రింటింగ్ ప్రెస్, కరింనగరం.

వెల: రూ. 2-50

జనహిత సాహిత్య సమితి

ప్రారంభము

1982 జనవరి 15

ప్రతులకు:—

ప్రచురణలు:

జనహిత సాహిత్యసమితి

కన్వీనర్: ఎస్. కె. పిళ్ళే

ఇ. నెం. 7-4-45/1

కాశ్మీరుగడ్డ,

కరింనగర్

505002

అంధ్రప్రదేశ్.

1. భుజం భుజంకలిపి రు. 3-00

(జనం పాటలు)

2. కవితా సౌరభం రు. 4-00

3. కలం కలకలం రు. 3-00

4. జనహిత రు. 2-50

(కవితాసంకలనం)

5. కవితా ఝరి రు. 3-50

6. అమ్మ (గేయకవిత) రు. 1-00

కృతజ్ఞతలు

జనహిత సాహిత్య సమితి స్థాపించిననాటినుండి దానికి బాసటగా నిల్చి ఆర్థిక సహాయ మొసగుచున్న మిత్రులందరికి నా హృద్ది కాభివందనములు. జనహిత కవితా సంకలనం తీయాలని చాలా రోజులనుండి ఆలోచించుచుంటిమి- కాని, అలస్యమే జరిగినది. ఈనాటికైన వెలుగులోనికి తీసుకరాగలిగినందులకు సంతోషించుచున్నాము.

కోరగనే తమ కవితలను వ్రాసి పంపిన మిత్రులందరికి మా అభినందనలు. శ్రీశ్రీ మరణం తర్వాత ఈ సంచిక వెలువడుతున్నందులకు శ్రీశ్రీ స్మృతిలో కొన్ని కవితలు ఇందులో పొందుపరచి ఆ మహాకవికే ఈసంచిక అంకితంచేయుట మహద్భాగ్యంగా తలంచుచున్నాము. కోరగనే శ్రీశ్రీఘోషోమరియు తమ రచన పంపి, అప్పుడప్పుడు తగు సలహా నొసంగుచున్న- నిఖిలేశ్వర్ గారికి మా ప్రత్యేక వందనములు. డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి, జ్వాలాముఖి తమ రచనలు పంపి మమ్ముల ప్రోత్సహించినందులకు వారికి మా కృతజ్ఞతలు.

ఆర్థిక సహకారమందించిన మిత్రులు వి. పర్వతాలు (వకీలు), జలపతిరెడ్డి (సమితి ప్రేసిడెంటు), వెలిచాల కేశవరావు, సి. హెచ్. ప్రకాశరెడ్డి (లెక్చరర్), యం. రాజిరెడ్డి, H.M. మరియు ఎస్. మల్లారెడ్డి, కె. ఆగారెడ్డి, పి. పెంటయ్య (స్టాఫ్), యం. శంకరయ్య H.M., కొత్తూరి ముకుందం H.M., బద్దం కేశవరెడ్డి H.M., పొనుగోటి రామారావు, కొంగల గంగారాంగార్రకు నా హృద్దికాభివందనములు.

—ఎస్. కె. పిళ్ళే (కన్వినర్)

ఇండులో-

1	శ్రీశ్రీ	జ్వాలాముఖి
2	మహాయజ్ఞం	నిఖిలేశ్వర్
3	అమరుడు శ్రీశ్రీ	కాలువ మల్లయ్య
4	విప్లవ పథగామి	రాజారాంసింగ్ (అమరభారతి)
5	శ్రీశ్రీ	మలయశ్రీ
6	శ్రీశ్రీ	డి.వి. మురళీమోహనాచార్య
7	శ్రీశ్రీ	వెల్పూల కేశవరావు
8	వైతాళికుడు	సందినేని నరేందర్
9	వారసులం	రాచమల్ల రాజారెడ్డి
10	అమరుడు శ్రీశ్రీ	ఎస్. కె. పిళ్ళే
11	శ్రీశ్రీ	సురేందర్
12	చిరంజీవి మానవుడా	డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి
13	మధ్య తరగతివాడు	కాలువ మల్లయ్య
4	ఉనికి	జూకంటి జగన్నాథం
15	ఒట్టు	మలయశ్రీ
16	సృష్టిగీతం	తోట మహాదేవ్
17	అమరజీవి	పుష్పాల కాంతారావు
18	కావలా	చంద్ర
19	హితులు	వెల్పూల కేశవరావు
20	కాలే కడుపులు	సామలక్ష్మారెడ్డి
21	నా దేశం	సురేందర్
22	రంగుల పులులు	వెలిపాక రాజమౌళి
23	పరమార్థమేంగంటివన్న	ఎస్. కె. పిళ్ళే
24	నా కలం	సందినేని రవీందర్
25	విప్లవ నివాళి	తోపుచెర్ల రంగారావు
26	“వి”నాయకులవలయంలో	నిఖిలేశ్వర్
27	హితవు	ఎస్. కె. పిళ్ళే

మహాకవి, శ్రీశ్రీ- స్మృతి విహ్వలముగా
అంకితము

- ఎన్. తే. విశ్వ, కరీంనగర్.

—జ్వాలాముఖి.

భావ కవితాకాశంలో ప్రభవ ప్రవాసిగా
అభ్యుదయకాశంలో భిక్షువర్గీయసి అంతేవాసిగా
సదనత్సంశయాల నిర్వికల్ప సన్యాసిగా
ప్రాసక్రీడల ఉన్మత్త నివాసిగా
లిమరుక్కుల లయ తప్పని దుబాసిగా
ఒక తరాన్ని కవితామయం చేసిన పరుస వేది శ్రీశ్రీ.

అరాచకం వచ్చి మీద విరుచుకపడ్డా
అధివాస్తవికతచేత క్రూరంగా కొరకబడ్డా
ప్రాయిడ్ గాలం కంఠంలో అడ్డంపడ్డా
జననిర్వేదంలో మార్క్సిను తలచిన మహాజ్ఞాని శ్రీశ్రీ.

జన సాన్నిహిత్యంలో ఉజ్వల జగన్నాథ రథప్రకాలు
జనవిదూరంలో స్వవచన విఘాతాలు
అయినా తననుతాను నయం చేసుకునే హస్తవాసి
విప్లవాన్ని అక్షరాల ఆరాధించిన జన కవితా పిపాసి

దగాపడిన తమ్ముళ్ళు దారిపక్క ముసల్దీ
గుర్రంచచ్చిన ఝట్టావాలాలు శ్రీకాకుళం నిర్మలసత్యాలు
మరో ప్రపంచం రాకకోసం ఎదిరిచూపు
నిజంగా నిఖిలలోకం నిండుహర్షం వహించేదాకా
శ్రీశ్రీ విప్లవ గీతాలు జాతినిండా అవహిస్తాయి.

గురజాడ కొన సాగింపుగా విప్లవగీతం ముక్తాయంపుగా
ఒకతరాన్ని ఒకయుగాన్ని ప్రభావితం చేసిన మహాకవిని
పీఠ తెలుగుజాతి ఎప్పుడూ తలదాల్చి తీరుతుంది.

శ్రీ శ్రీ స్మృతిలో—

మ హా య జ్ఞం

—నిఖిలేశ్వర్.

ప్రేమ ప్రక్కనే పెరిగే ద్వేషం
ఆశ అంచులో కదిలే మోసం
మేడల పంచన కూలే గుడిసెలు
కాలే కడుపులో రగిలే గుండెలు
దౌర్జన్యానికి లొంగే మనుషులు
ఇంకా.... ఇంకా.... ఇంకా....
మనలోనే వున్నాయనీ, వున్నారనీ
కొన ఊపిరిదాకా
తపించిపోయిన శ్రీ శ్రీ
నీ మరణం
ఏమాత్రం కాదొక పూర్ణ విరామం
అసలే కాదు
పోరాడే యుగానికంతం
ప్రతిఘటించే ప్రతి నెత్తుటి అక్షరం
విజృంభించే శ్రామిక వియత్తలం
అన్యాయాన్ని ఆదిలోనే త్రుంచే యత్నం
ఈతరం
నిరంతరం చేస్తున్న మహాయజ్ఞం.

అమరుడు శ్రీ శ్రీ

—కాలువ మల్లయ్య

నవయుగ వైతాళికుడా శ్రీశ్రీ- అమరుడవై నావా?

ఆంధ్ర సాహితీ ఆకాశంలో- అరుణ తారవై వెలిగాపూ.

తన దుఃఖమునే పరులదుఃఖముగ- తలచిన శాస్త్రీ ఒకవై పూ
ఆచారమ్ముల నమ్ముమనే- ఆభివృద్ధి నిరోధకు లొకవై పూ
తెలుగుసాహితీ వనంబునందున- వెలుగై వెలిగే తరుణంలో
స్వంతబాణికై స్వంతగొంతుకై- తపించి తపించిపోయాపూ
అనితరసాధ్యంబైనవిధంబున- కావ్యవస్తువునుగ్రహించావు
దీనులకొరకూ హీనులకొరకూ- కలంఖడ్గముగ ధరించావు

చందోబంధాలను నిర్దయగా- చట్ ఫట్ మని తెంపెసా పూ
వినుపీఠిలో పయనించెడు కవితను- భూమార్గంనే పట్టించాపూ
సాహితీక్షేత్రమునందు గొప్పదా- భూకంపంనే సృష్టించాపూ
ప్రబంధ కవిత్వపు, భావకవిత్వపు- నడ్డిని నడిమికి విరిచాపూ
జనులకు చేరువలేని కవితనూ- ప్రజాపరంబే చేసాపూ
లక్షలాది జన హృదయంబులలో- ఆశాజ్యోతై వెలిగాపూ....

పరుల దుఃఖమునె నీదుఃఖముగా- తలంచి వ్యథనే పొందాపూ
ఈతెలవంటి మాటలతో పెను- దోపిడినే ఖండించాపూ
దోపిడిదారుల గుండెల్లో- హైడ్రోజన్ బాంబై ప్రేలాపూ
పేదవారి కన్నీటి గాథలకు- కొత్త భాష్యమునె చెప్పావు
తలుపుగొళ్ళమును గుర్రపుకళ్ళమును- కవితామయమేచేసావు
గజ్జికుక్కనూ, గడ్డిపరకనూ- గర్జించకుమని అన్నావు ||నవ||

వేలకొలది అనుచర వర్గంబును- విశ్వమంతటా కలిగున్నావు
 విప్లవ కవితనె ఊపిరిగాగోని- విశ్వఖ్యాతినే పొందావు
 విప్లవంబునే ఆహ్వానిస్తూ- విస్ఫులింగముల కురిపించావు
 కష్టాలెన్ని ఎదురైనా నీ- మార్గాన్నెన్నడు వీడలేదు
 నీవాశించే సంఘ స్థాపనకు- సర్వవేళలా యత్నించావు
 చివరి శ్వాసనూ వదిలేవరకూ- ప్రజాకవిత్వమె రాసావు ||న||

నీవెవరికోసమై రాసావో- ఆ జనాలనే మరచినవారూ
 నీవెందుకోసమై రాసావో- అందుకె విరోధులైన మూర్ఖులూ
 నీ ఆశయాల కవరోధులు నేడూ- దొంగ దుఃఖమును

నటియించేరూ

నీధ్యేయంబును మరుగునబెట్టి- పదాడంబరమె పొగిడేరు.
 కవిత్వఘాటును భరించలేక- త్రాగుడుగూర్చి ప్రశ్నించేరూ
 ఇలాంటివారూ ఎల్ల వేళలా- ఇలలో ఉండనె వుంటారు ||న||

మహాప్రస్థానపు బాటనె చూపిన- మహానీయుడవే నీవయ్యా
 నీ ఆశయమూ తీరకముందే- ప్రయాణాన్ని విరమించావు.
 నీవు కోరినా సమాజంబుకై - నిత్యం పోరుతు వుంటామూ
 పోరు బాటనే ఆయుధమ్ముగా- ఆశయసిద్ధికి నిలిచేమూ
 ఆశయపూర్తికి నడుంబిగిస్తూ- కలాన్ని గళాన్ని విప్పేమూ
 సమనమాజ స్థాపనమే నీకూ- నిజమైన నివాళని తలిచేము||

నవయుగ వైతాళికుడా శ్రీశ్రీ- అమరుడవై నావా?

ఆంధ్ర సాహితీ ఆకాశంలో- అరుణ తారవై వెలిగావూ.

(చివర్లో 'నాయన' లేక 'తందానితాన' అని చేర్చి పాడవచ్చు)

విప్లవ పథగామి

— హుమాలం

— రాకూర్ రాజారాంసింగ్

(సువాదం) ఎస్.కె.విశ్వ (డాక్టర్ అమరభారతి)

ఒక దయార్థి హృదయం

ఒక విచిత్రమైన కవి

విప్లవ స్ఫురదూపి

కాలగమనంలో....

కొందరతనికి అనుకూలురు

మరికొందరు ప్రతికూలురు.

సంఘర్షణ అతని స్వభావం

పోరాటం అతని ధ్యేయం!

అయినా....

అతడు కాలాన్ననుసరించి

ప్రతి సమయంలో....

ప్రగతిశీల పోరాటం సాగించాడు

అతడొక విప్లవ పురోగామి!

మహాప్రస్థానంపై పు నడక సాగించాడు

“ఎప్పుడైతే చరిత్ర పుటలను తిరగేసాడో

అప్పుడతనికి అందులో అర్థంపర్థం ఏమీ గోచరించలేదు

కొన్ని రాజరికపు నియంతల తేదీలు- దస్తావేజులు తప్ప”

జగన్నాథ రథచక్రాబ్జగూడ అతని మలుపులో నడిచాయి.

జీవితం తనననుసరించింది- కాలం అతనివెంట నడిచింది!

కవితా సంకలనం

అతడు క్షాలాన్ని తనవెంట తీసుకెళ్ళాడు
 కాలుడు అతనిని చంపలేకపోయాడు
 అతడు బ్రతికి వున్నాన్నాళ్ళు
 అతని ఆలోచనలు సజీవాలు
 మరణం సంభవించింది—

అయినా....

కాలం అతని ఆలోచనను పూడ్చిపెట్టలేకపోయింది
 విప్లవ పరితికోణంలో- ప్రతి మలుపులో
 నీలో, నాలో, ఇందులో, అందులో, అక్కడ, ఇక్కడ
 పరికృతి ప్రతి అణువులో....
 జీవితపు పరితి రూపంలో అతడున్నాడు

అతడొక మహా మనీషి
 మహాప్రస్థాన కవి
 విప్లవమూర్తి- త్యాగి
 అతడెవరోకాదు,
 మహాకవి శ్రీ శ్రీ

వెదకండి! వెదకండి!

హృదయంలో మేధస్సు- ప్రతి పొరల్లో అతడున్నాడు
 అతడు మిమ్ముల ప్రిలుచుధున్నాడు- ఆదేశిస్తున్నాడు
 పదండి ముందుకు, పదండి ముందుకు, పదండి ముందుకు
 “శివ సముద్రపు ఉత్తుంగ తరంగాలవలె” (శ్రీశ్రీ)

“నడు ముందుకు, నడు ముందుకు,

జీవితాన్ని వెంటతీసుకొని, మొత్తం ప్రపంచాన్ని వెంట
 తీసుకొని నడు ముందుకు” అని (మక్రూం).

శ్రీ అంటే కీర్తి, శ్రీ అంటే ఆస్తి
 శ్రీశ్రీ తెలుగు అర్థం విప్లవ శక్తి!
 శ్రీ కలవానికి, అజీర్తి లేనివానికి ఆర్తి అని గ్రహించి
 ఆ అసమానతలను రూపుమాపుటకు పూనుకొని
 అయినాడు శ్రీశ్రీ యశస్వి.
 అన్ని రంగాలలో ఉన్న కల్తీ- గులామీ- స్వార్థ శాస్త్రాలు
 సాహితీరంగంలోనూ భర్తీ అవుతున్న కాలంలో
 తనది ఆ అపమార్గం కాదని గుర్తించాడు;
 జనసామాన్యంకోసం కలం ఖడ్గాన్ని రుఖిపించాడు;
 ధన మదాంధులను జడిపించాడు.
 అదిమ జానపదంనుంచి అనువాద పురాణేతిహాస
 కావ్యయుగంనుంచి
 ప్రబంధాల వలపు కౌగిళ్ళనుంచి తెలుగు కవిత్వ
 అభ్యుదయ, దిగంబర, విప్లవ మార్గాలనుంచి
 అఖిరికి చేరుకుంది నేడు జాను తెలుగుతో జనపదాలకు
 చరిత్ర పునరావృతం అయినా ఈ రెంటికీ అంతరం అనంతం
 అందులో శ్రీశ్రీడి విప్లవ పోరాటమార్గం.
 ఆయన ఆంధ్రభాషలో పాండిత్యం సముపార్జించుకొన్నా
 అంతర్జాతీయ దృక్పథాన్ని పెంచుకున్నాడు

కులీన ఛాందస కుటుంబంలోనివాడై నా

కులాన్ని మతాన్ని కూలద్రోయాలన్నాడు.

పత్రికల్లో రేడియోల్లో రచనలు ప్రసంగాలు చేసినా-

సినిమాల్లో పాటలు వ్రాసినా- తన ఆశయం మరచిపోలేదు
యువదశలో కమ్యూనిజం, ప్రౌఢవయస్సులో కాపిటలిజంగా

మారుస్తున్న ఘరానా దీవానాలవలె కాక

చివరి శ్వాస వదిలేదాకా విప్లవ పోరాటంలో జీవించాడు.

కలవాడు చస్తే మంటలో కలిసి బూడిదగా మారిపోతాడు

కవిరాజు చస్తే మింటికెగసి జ్వాలగా మెరుస్తాడు!

నేనుసైతం ప్రపంచాన్ని సమిధ నొక్కటి ఆహుతిచ్చాను

అన్న శ్రీ శ్రీ రుద్రవీణ పలికించి విప్లవవాణి వినిపించి

వెళ్ళాడు

ఈసామ్యవాద విప్లవాన్ని మనం సజీవ సమిధలం అవుతూ

ఆ మహాకవి ఆశయానికి సాఫల్యం చేకూర్చుదాం.

శ్రీ శ్రీ

—డి. వి. మురళీమోహనాచార్య

విశ్వసృష్టికి అశ్రువొక్కటి- ధారవోసిన ఘనుడు శ్రీ శ్రీ
 ప్రపంచాన్నికి సమిధనొక్కటి- పట్టి ఆహుతినిచ్చె ,,
 ప్రపంచాబ్జపు తెల్ల రేకయి- పల్ల వించినవాడు ,,
 విశ్వవీణకు తంతిత్తినై- విమల గానము వినిచె ,,
 భువనభవనపు బావుటాయై- దీవికి ఎగిరిన ఘనుడు ,,
 తానుసైతం “మానవాళిని”- తట్టిలేపినవాడు ,,
 అంబరమువలె అవధి నెఱుగని- మమత సమతలచాతు ,,
 హేమంతపు తుషారంబయి- ఇలాతలమున నిండి ,,
 కవిగ తా ‘నొక రాత్రి’ మదిలో- గనె కలాళపు జగము ,,
 ‘బహుళపంచమి జ్యోత్స్న’ కనుగొని భయముకర్ణముదెలిపె,,
 పతితులను భృష్టులను బాధా- సర్పదష్టుల వ్యధకు ,,
 ఏడవకు డేడవకుడంచని- వెన్ను తట్టిన విదుడు ,,
 దగాపడిన తమ్ములందర- దలచి తాపలవించె ,,
 జనంకోసం కలంపట్టెను- జ్వలిత జ్వాలోపమగ ,,
 జనావళికి శుభం పూయగ- శాంతి మంత్రము చెప్పె ,,
 “హరోహర!” యని కదలిరండనె- మహాప్రస్థానమునకు ,,
 పరిచ్యుతులకు, తిరస్కృతులకు- బహిష్కృతులకు జాతు ,,
 జితానువులకు, చ్యుతాశయులకు- హృతాశయులకు ఊత ,,
 ప్రభంజనపు హోరు యువతకు- భావ వేగపుదారి ,,
 ధనంజయులై సాగిరండని- ప్రళయగర్జనచేసె ,,
 వయసుమళ్ళిన సోమరుల నిల- బ్రతకవలదన్నాడు ,,
 వసుధ ‘సుప్తాస్థికల’ కనుగొని- ప్రాణవాయువు బోసె శ్రీశ్రీ

—వెల్పాల కేశవరావు

శ్రీశ్రీ ఒక శకకర్త శ్రీశ్రీ చైతన్యనేత
 శ్రీశ్రీ అనుకరణజేయు శిష్యులమె మేమంతా!
 లక్షణ కవితల వ్యాపక- లక్ష్యములకు బ్రేకువేసె
 వచన కవిత, భావకవిత- వర్తిలగ జేసినాడు
 వాదించు లాక్షణికుల వాదనలను ఖండించెను
 ఎందరెన్నో తీర్ల వ్రాసి నందుకు చింతిల్లకుండ
 అందరికిని అన్నితీర్ల- సందేహము బాపినాడు
 కష్టాలెన్నెదురై నను- కష్టజీవుల మరువలేదు
 కలంపట్టి గళంవిప్పి విప్లవ శంఖం పూరించాడు
 స్వదేశీ, విదేశీయులు చక్కని శ్రీశ్రీ కవితల
 అనువదించి కీర్తియుతుని జేసినారు
 శ్రీశ్రీ కాయములేదు శ్రీశ్రీ రచనలు గలవు
 అతడెప్పుడు అమరుడు- అతని కవిత చిరంజీవి—

వై తాళి కు డు

—నందినేని సరేందర్

శ్రీశ్రీ అంటే విప్లవ కవితకు ఊపిరి
శ్రీశ్రీ కవిత దోపిడివర్గం గుండెల్లో కరవాలం!
శ్రీశ్రీ కవిత పీడిత జనహృదయాల్లో రగులుతున్న
బడబానలం.

శ్రీశ్రీ వ్రాసిన వ్యతి పంక్తి
నానుడులై, సామెతలై, పలుకుబట్టెలై
శిలాక్షరాలై నిలిచాయి.

శ్రీశ్రీ జీవితాంతం
బాల్యంనుండి వృద్ధాప్యంవరకు
తుదకు చివరి గడియల్లో కూడా
జనంకొరకు కలంబట్టినట్టి
మహా కవి, మహా మనీషి—
అతడు ఆధునిక తెలుగు కవితా
ప్రస్థానానికి వై తాళికుడు—

వారసులం

—రాచమల్ల రాజిరెడ్డి

శ్రీశ్రీ వారసులం- నవనమాజ నిర్మాతలం!
పీడితులను మేల్కొలుపుతూ
తాడితులను నిద్రలేపుదాం-
నవనమాజం కొరకు నడిపిస్తాం
కవిగా కష్టదీవి పక్షంగా నిలుస్తాం
కవిగా కర్తవ్యాన్ని బోధిస్తాం.
“కళ” కానుకోనం కాదని
కళ ప్రజలకోసరమని
చాటిస్తూ, ఆదరిస్తూ సాగిపోతాం
ప్రజలనుండి- ప్రజలకొరకను
‘మావో’ సూక్తిని మదిలో వుంచుకొని
ప్రజలకొరకు సమరం సాగిస్తాం.
కుళ్ళి కంపుకొడుతున్న ఈ సమాజాన్ని
పరిశీలిస్తూ, పరిశోధిస్తూ, కవితలు వ్రాస్తూ
శ్రీశ్రీ వారసు లవుతాం.

అ మ రు డు శ్రీ శ్రీ

— ఎస్. కె. పిళ్ళే

శ్రీశ్రీ యిక లేడూ....

శ్రీశ్రీ యిక రాడూ....

శ్రీశ్రీ కలమిట వుందీ!

శ్రీశ్రీ మన వెంటున్నడు ||శ్రీ||

అనర్గళ కవితా వాహినిగా!

“మహాప్రస్థానం” విరచించాడూ

పదండి ముందుకు పదండి త్రోసుకు

పోదాం పైపై కన్నాడూ ||శ్రీ||

ప్రపంచ పీడిత జనులందరికి

‘ఖడ్గస్పృష్టి’ కరదీప్తికాగా

మరో ప్రపంచం- మహా సారథి

విప్ల వారుణ జ్వాలలు రేపే ||శ్రీ||

కష్టజీవులకు స్వేదం పండగ

భావి తరాల సమున్నత ప్రాప్తికి

కవితా గానం చేసిన మేటి

సామ్యవాదమును కోరిన దీటి ||శ్రీ||

శ్రీ శ్రీ అంటేనే....

శ్రామికవర్గపు జనచైతన్యం

శ్రీశ్రీ అంటేనే....

ధనికవర్గముకు గుండెలో గాలం ||శ్రీ||

కవితా సంకలనం

శ్రీశ్రీ పాడిన పాటే....

నవ కవితా శకమున కారంభం

శ్రీశ్రీ నడచిన బాటే....

నవ్య సమాజ వికాస కేంద్రం ||శ్రీ||

అమరుడు శ్రీశ్రీ అజరామరుడూ

అవిశ్రాంత పోరాట ధీరుడూ

శ్రీశ్రీ కివె మా జోహార్లూ

శ్రీశ్రీ కివె మా నమస్సులూ!

— సురేందర్

జూన్ పదిహేను తెల్ల వారుజామున

పేపర్లు రేడియోలు ప్రజలంతా ఏడుస్తున్నారు

ఎంతఘోరం ఎంతఘోరం శ్రీశ్రీ మరణించాడా?

ఓ ప్రజలారా— చెప్పండి నిజం నిజం!

కామ్రేడ్ శ్రీశ్రీకి, ప్రజాకవి శ్రీశ్రీకి

మృత్యువు చేరువ రాదని, మరణం అసలే లేదని

కష్టించి పనిచేయు ప్రతి వల్లె జనానికి

ప్రపంచ పౌరులందరికి, శ్రీ శ్రీ ప్రతి పాట

ఒక్కొక్క పూలబాటగా ఎల్లప్పుడు నిలుస్తుంది—

చిరంజీవి మానవుడా!

— డా॥ సి. నారాయణరెడ్డి

చిరంజీవి మానవుడా! పురోగామి మానవుడా!

ఏ పక్షం నీది ఏ లక్ష్యం నీది.

ఒకటి యుద్ధ శిబిరం

ఒకటి శాంతి నిలయం

ఒకటి మృత్యుఘోష ఒకటి శాంతిభాష

ఏ పక్షం నీది ఏ లక్ష్యం నీది.

స్వార్థంగా ధూర్తంగా సమరం పరమార్థంగా

విధ్వంసం కోరేది ఒక పక్షం.

సౌమ్యంగా సౌమ్యంగా సమభావం గమ్యంగా

జగతి ప్రగతి కోరేది ఒక పక్షం

ఏ పక్షం నీది ఏ లక్ష్యం నీది.

శిథిల శిథిల నగరాలు చెదిరిన కంకాళాలు

గురుతులుగా చూపేది ఒక పక్షం.

పచ్చని పంటపొలాలూ విచ్చిన దరహాసాలూ

పతాకలై నిలిచేది ఒక పక్షం.

ఏ పక్షం నీది ఏ లక్ష్యం నీది.

మధ్య తరగతివాడు

—కాలువ మల్లయ్య

నేను చూసాను.

భూమికి అకాశానికి కాక
నరకానికి స్వర్గానికి కాక
త్రాశంకు స్వర్గంలో వ్రేలాడుతూ
కొట్టుమిట్టాడుకుంటూ
కడివెడు దుఃఖాన్ని కడుపులో దాచుకొని
ఏడువలేక నవ్వుతున్న
మధ్యతరగతి మందహాసాన్ని.

నేను తిలకించాను.

ఎన్నో సాధించాలని
కలల నెన్నిటీనో కని
కలలో జీవిస్తూ
ఊహల్లో బ్రతుకుతూ
కలలు కల్లులు గాగా
నిస్సహాయంగా నిలుచున్న
ఊహజీవి జీవితాన్ని.

నేను గమనించాను.

గొర్రెతోక జీవితాలతో
అనవసర భేషజాలతో

అడంబరాల హోరులో
ఆచారాల జోరులో
ఉన్నదూడ్చుకపోగా
రసం పిండిన తొక్కలా మిగిలిన
ముతక జీవితాన్ని.

నేను చూస్తున్నాను.

ఎదిగే పిల్లలతో
ఎదుగని జీతంతో
జీవిత నౌక నీడ్వలేక
ఈడిగిలబడుతున్న
నిస్సహాయున్ని నిర్భాగ్యున్ని.

నేను తిలకిస్తున్నాను.

కాళ్ళు కడిగి కన్యాదానం చేసినా
కట్నం చాలదని వెళ్ళగొట్టబడిన
చిన్నారి కూతురు బతుకు
బండలపాలవుతుంటే
నిస్సహాయంగా నిలిచిన
నిర్భాగ్య జీవిని.

నేను గమనిస్తున్నాను.

కన్న కొడుకుపై ఆశతో
కష్టపడి చదివించి
కలెక్టరవుతాడని ఊహించి

కవితా సంకలనం

కండక ర్కూడా కాక
 రోడ్ల వెంట తిరుగుతున్న
 నిరుద్యోగ కొడుకును చూసి
 నిట్టూర్పులు విడుస్తూ
 దీనంగా నిలిచిన
 అమాయక జీవిని.

నాకు దృగ్గోచరమౌతున్నాయి.
 పైళ్ళలో ముఖం దూర్చి
 పగలంతా పనిచేసి
 ఆశామయ భవిష్యత్తుకై
 గాజుల కళ్ళతో ఎదురుచూసే
 గుమాస్తా జీవితాలు,
 అరవ చాకిరీ చేసినా
 ఆఫీసర్లతో తిట్లుదిని
 అలిపై విరుచుకపడి
 ఆక్రోశాన్ని వెళ్ళగ్రక్కే
 బడుగు జీవుల బ్రతుకులు.

నేను తిలకిస్తూ వున్నాను.
 జీవితమంతా పస్తులుండి
 పై: పైన కూడబెట్టి
 న్వ ఇల్లు కలలు గని
 ద ల్బం గమ్మత్తులో

ధరల పెరుగుదల సుడిగుండంలో
 చిత్తుచిత్తుగా ఓడిపోయి
 తన జీవితకాలం సంపాదనతో
 సిమెంటుకూడా రాదని తెలుసుకొని
 దిగాలు పడిపోయి
 వెర్రి నవ్వు నవ్వుతున్న
 గుమాస్తా బ్రతుకు బండారాన్ని.

నేను చూస్తూ వున్నాను.

జీవితమంతా లెక్కలతో
 కొసరి కొసరి ఖర్చు చేసినా
 అర్థాంగి జబ్బు పడితే
 మందుకూడ ఇప్పించలేక
 చాలీ చాలని బ్రతుకీడ్చే
 నా దేశ సగటు మనిషిని.

నేను చూస్తూనే వున్నాను.

దినదినం
 బ్రతుకు దుర్భరమౌతూ
 సమస్యల వలయంలో తొటూలు పడుతూ
 అనివార్యంగా
 పోరు బాట తొక్కుతున్న
 నా దేశ ఊహ జీవుల్ని—

చరిత్రలో నిన్న
 రాతిబొమ్మలగూర్చి
 రసవత్త రంగా చిందులేసి
 ఒళ్ళు పాడుచేసుకున్న నేను;
 రాజు ప్రియురాలి అంగాగాన్ని
 ముద్దు పెట్టుకొని.... పెట్టుకొని
 పెదవుల్ని కాల్చుకున్న నేను;
 దివాణం సొరుగులో
 దివానాగా ఒంటికాలిమీద
 పరిభ్రమించిన నేను;
 పేగమ పడకపై
 వెన్నెల క్షయవ్యాధి
 పీడితున్ని నేను;
 ఎవని చెమటతో
 ఈ ప్రపంచం దినదినం వికసిస్తుందో
 వాన్నిగూర్చి వానికి తెలియని
 పదాల దుక్కాలువాలో
 పిచ్చివాని ఆనందంతో గెలిచిన నేను;
 సుగంధ చందన
 కబంధ హస్తాల బంధాల్లోంచి
 ♦ ♦ ♦ ♦
 వర్తమానంలో విశేషణ
 దేశం శరీరంలోని

అన్ని అంగాలను
 నిత్య చైతన్యంచేసే
 దమనులు, సిరలాంటి
 రైలు పట్టాలు నేను
 రహదారిని నేను—

ఒడ్డురునుకు ప్రవహిస్తూ
 బీళ్ళ భాళి ముఖాల్లో
 చిర్నవ్య విత్తనాల్ని విత్తే నదిని
 పొగతో కళ్ళ మంటుమండి
 ఊపిరాడక ఉక్కిరిబిక్కిరవుతున్నా
 ఏ ఆశయ సాధనకోసమైతే
 అదేపనిగా సర్వ శక్తుల్ని కూడకట్టుకొని
 పొయ్యిని రాజేస్తుందో
 ఆ తల్లియొక్క దీక్షను—
 చదునుచేసిన పొలంలో
 నడుము వంచి
 ఏ లక్ష్యంతోనైతే నాటేస్తుందో
 ఆ స్త్రీ చేతిలోని వరిమొక్క ఆశను—
 వేదనాభరితమైన
 క్రూరంగా అణచివేయబడుతున్నా
 జీవిత సముద్ర లోతుల్లోంచి
 ఒక్కసారి భక్తున లేచిన అలను—
 జైలు కటకటాల వెనుక
 చీకటి గదిలో బంధించబడినా
 జైలు గోడల పైనుంచి లేచిన

ఊపిరి సందేశాన్ని
 నా ప్రజలందుకొని
 ఉత్తేజితులవుతూ- ఉద్యమిస్తూ
 ఎత్తుకొంటున్న నినాదాల పల్లవిని నేను—
 పలుగు, పారా, సుత్తే, కొడవలి ధరించి
 జిడ్డోడుతున్న ముఖాలతో
 భవిష్యత్తును పాలించే వెలుగు చూపులతో
 నూతన జీవితాన్ని ఆవిష్కరణ చేస్తున్న
 నా జనం కొలిమి నేత్రాల్కు మాత్రం
 అజ్ఞాత జీవిని కాను
 వాస్తవాన్ని మరింత దగ్గరవేసే జ్వలన గోళాన్ని—
 అడపి, పగిలిన
 నాకు అమ్మ కడుపు
 వందల, వేల, కోట్ల కంటలు, మాస్తాలు
 కొత్త ఊపు నందుకునేవరకూ
 నేను నిరంతర అప్రమత్త తగల
 సాయుధ సెంట్రీని—
 గోదావరి లోయలోని
 జొన్న చేను మంచెపైనుంచి
 నిద్ర పట్టని రాత్రీ
 వెలుగు రాసిన గొంతుకతో
 రైతు ఎత్తుకొన్న పల్లెపదాన్ని నేను—

నేవివాళ్ళ

జీవిత చెట్టును చిగురింప చేయాలని

దూర నించి నీళ్ళను మోసుకొస్తున్న- పంటకాలువగట్టును

నా అమ్మను తిట్టినోడా
నా అయ్యను కొట్టినోడా
నీ డొక్కాజింపుత కొడుకా
నీ తోలూ డోలూ కడుతా.

నువు దోచిన అస్త్రాలెన్ని - నువు తీసిన మానాలెన్ని
నువు కూల్చిన కొంపాలెన్ని - నువు కాల్చిన బతుకూలెన్ని
ఆ కాలం మారిపోయే

నీ కాలం చేరువాయె ||నా||

బడిమీదా నీ పెత్తనము - గుడిమీదా నీ దోపకము
గడిలోనా నీ దాపకము - నడిమందిన నీ నాటుకము

ఎక్కడిదిరా నీ జులుము

వదిలిస్తారా నీ చిలుము ||నా||

దొంగా కేసులుబెట్టి - లంగాల నెగబెట్టి
తప్పుడు దారులబట్టి - తిప్పల్లా పెట్టినోడా
నువు మరిసీపోయిన నన్ను

నేను మరిసీపోనుర నిన్ను ||నా||

దొరలాను మేపినావు - దొంగలను దాచినావు
సర్కారిని కట్టుకోని - సత్యాన్నే చంపినావు
నీ పాపం పండేనోరీ

కట్టిస్తారా నీ గోరీ ||నా||

ఎన్నాళ్ళూ నీ పెద్దరికం - ఎన్నాళ్ళూ నీ రాజరికం
ఎన్నాళ్ళూ నీ దొర్జన్యం - ఎన్నాళ్ళూ నీ అన్యాయం
నీతోనే మా పోరాటం

ఆడిస్తారా కోలాటం—

సృష్టి గీతం

— తోట మహాదేవ్

రాళ్ళను చెక్కినా
కన్నీళ్ళను చెక్కినా
హృదయ శబ్ద తరంగాలు
శిరస్సు అంతరంగద్వారాల్ని తొల్చుకొని పోతుంటాయి—
అక్షర పల్లవి
పాట సముద్రంలో మునిగి తేలుతూ
అవయవ సమ్మేళనా గీతాలు
చమటలో పునీతమవుతూ కదులున్నప్పుడు....?
రాతిరి నిదురపట్టదు
పగలు నిదుర పట్టదు....
గుట్టలు గుట్టలుగా
దండ్లు దండ్లుగా
ఎడారి సరిహద్దుల్లో కమలిన కండరాలు
పాలిపోయిన నేత్రాలు
స్వేచ్ఛా గుఱారా లేనుకున్నప్పుడు....?
గుండెల సవ్యడిలో
గుఱారాలు నడిచొస్తుంటాయి
తరతరాల దోపిడీ చరిత్రను తిరిగేస్తుంటాయి—
అప్పుడు.... రాత్రి నిశ్శబ్దం....

రాళ్ళలో నిప్పులు పుట్టినా పగలంతా నిశ్శబ్దం
 చెక్కుతున్న సుత్తిదెబ్బల్లో చమట నిశ్శబ్దం
 నిశ్శబ్దం.... నిశ్శబ్దం.... నిశ్శబ్దం....
 నిశ్శబ్దంలో చమట వెలిగిపోతుంది
 మౌనం తుపానులా
 మౌనం తుపాకిలా
 విరుచ్చక పడాలని చూస్తుంది-
 నాలుకల్ని, నరనరాల్ని
 ఇనుప చట్రాలలో ఇరికించినా
 మాంసం ముద్దల్ని మండించే
 అగ్నికణాల్ని తయారు చేస్తుంది.
 పక్షుల రెక్కల చప్పుళ్ళకు
 చెట్ల తటాపుడు నినాదాలకు
 గుండెలు తేరుకొని
 గూడాలు మేల్కొని
 భూమి చరిత్రను
 జైళ్ళ చరిత్రను
 ఎన్కౌంటర్ల చరిత్రను
 చిత్రహింసల గదుల్లో దోపిడీ చరిత్రను ఎదిరిస్తాయి-
 పోరాట పుస్తకానికి
 రక్త పీఠికను వ్రాస్తూ....
 నిర్లిప్తంగా ఉన్న పొడిచీకోటికి సృష్టిగీతాలు వినిపిస్తూ
 మెల్ల మెల్లగా లాంగ్ మార్చ్ ను చేరుకుంటాయి.

అ మ ర జీ వి

— పుష్పాల కాంతారావు

(కరీంనగర్ జిల్లాలో రజాకార్ వ్యతిరేకోద్యమంలో అగ్ర గామిగా నిలిచి వుంటూ పోరాటంలో మరణించిన ప్రభాకర్ గూర్చి ఈ కవిత వ్రాయవలెనది.)

అమరజీవి, అన్నభేరి, ప్రభాకరా! మా సలాం
దీన జనుల బ్రోచినట్టి దినకరుడా! మా సలాం.
ఆంధ్రమాత వీరపుత్ర - అందుకొనుము మా సలాం
అమరమూర్తి కామ్రేడా - అందింతుము మా సలాం.

పుట్టినావు పొలంపల్లి
పురమునందు పురుషుడవై
పట్టినావు ఆయుధమ్ము,
పరపిడన బారదోల ||అ||

ఉన్నత విద్యను నేర్చి,
ఉత్తమ మార్గం బరసీ
స్వాతంత్ర్యము సాధింపగ
సాయుధ పోరును సల్పితి ||అ||

కష్ట జీవు లందరిని
కాపాడిన కామ్రేడా!
కూల్చిరైతు వరమ్మును
కూడగట్టినట్టి రేడ! ||అ||

ప్రజాస్వామ్య సాధనకై
పాటుబడిన కామ్రేడ్!
రాక్షస పరిపాలనమ్ము
రద్దు పరచినట్టి రేవ!

దేశము గాపాడుటకై
వేషమ్మును మార్చి- కోర
మీనమ్ముల బెంచినోడ
భూస్వాముల దండినోడ

పగలు రేయి నిద్రలేక,
పల్లెలన్ని కలియదిరిగి
పద్మశాలి- కూలీలను
పల్లెబోధాలు జేసినోడ

నిజాం ప్రభువు నియమించిన
రజాకాదు బహు నీనులు
ప్రజాస్వామ్యము కొల్లగొట్టి
ప్రజలందర బాధించిరి

అమాయకం అమ్మాయిల
చెఱబెట్టిరి చెడగొట్టిరి
పెదవిప్పిన పెదవారి
పెల్చేసిరి, కాల్చేసిరి

మగవారలు జూచుచుండ
చుగువలతో సరసమాడి
తెగ దిట్టిరి- పగబట్టిరి
తెగవేసిరి దగాజేసి

నిను బట్టగ నర్కారుకు
 'నిజముగ' భయమే యుండెను
 పట్టి యిచ్చువారికి తన
 బహుమానము ప్రకటించెను

॥అ॥

నీచులైన పోలీస్సోల్లు
 నిందించగ తలపెట్టిరి
 అఘాయిత్య మొనరింపగ
 నిఘా వేసి నిలుచుండిరి

॥అ॥

సిరి నంపద లున్నవారు
 ప్రజ కురులు బన్నవారు
 సింహ స్వప్నమని ఎరిగిరి
 సింగము బట్టగ తిరిగిరి

॥అ॥

స్వార్థపరులు కొంద రల్ప
 సంతోషము కానజెంది
 స్వార్థ త్యాగి- ప్రభాకరుని
 జాడ దెల్ప దలపెట్టిరి

॥అ॥

పుణ్యమూర్తి ప్రభాకరుడు
 మాళ్ళు దిరుగ కాళ్ళరిగెను
 పగలు రేయి నిద్రించక
 ప్రజా సేవకై తిరిగెను

॥అ॥

మిత్రులతో ముచ్చటించి
 మిత్రు నింట విడిదిజేసి
 శత్రువు లెవరేని తమను
 జాడ జెప్పకుండ జూసి

॥అ॥

భోజనములు సేయుటకై
 భోక్త లెల్ల గూర్చుండిరి
 సగమువరకు కుడువగనే
 సాయుధ బలగము జేరెను ॥అ॥

ఆదర బాదర లేచి
 ఆయుధాల నందుకొని
 చెట్టుకొకడు గుట్టుకొకడు
 చేరిపోయి తేరిజూడ! ॥అ॥

భూమినిన చందమ్మున
 నిజాంసేన నిలుచుండెను
 పద్మవ్యూహ పద్ధతిలో
 పట్టుటకై యత్నించెను ॥అ॥

అన్నభేరి ప్రభాకరుడు
 అభిమన్యుడై పోరెను
 అతివర్గా లన్నింటిని
 హతమార్చగ యత్నించెను ॥అ॥

నిరంకుశులు నిజాంసేన
 సీచముగా పోరుజేసి
 కక్షను సాధించుటకై
 కామ్రేడును గాలేచిరి ॥అ॥

పడునాలుగు మార్చిరోజు
 పదియును తొమ్మిది వందల
 నలుబది ఎనమిది సరిగా

అన్నభేరి వీరపుత్రుఁ

డమరజీవిగా నిలిచెను

॥అ॥

మాందాపుర గట్లన్నీ

మండిపడెను దుండగమున

దుండగులను దూషించెను

కొండనున్న బండలన్ని

॥అ॥

నీ వార్తను విన్న జనం

నిత్యము శోకించిన్నారు

అమరజీవి ప్రభాకరుని

కంజలి ఘటించినారు

॥అ॥

నిజ ప్రాణములొడ్డి దేశ

చరితమ్మును నిల్పినావు

నిత్యము జోహారుసేతు

సత్యమూర్తి ప్రభాకరా !

॥అ॥

ఆచంద్ర తారార్కం

అమరజీవిగా నిలుపుము

అన్నభేరి వంశ తిలక

అండ కొమ్ము మా నలాం—

॥అ॥

కావలా

— చంద్ర

రాత్రులు రాజ్యమేలుతుంటే

ఖాకీ బట్టలు కావలా కాస్తున్నాయ్

ఉరంతా చీకటి

వాడంతా చీకటి

జగమంతా చీకటి.... చీకటి....చీకటి....

కారు చీకటిలో కటిక దరిద్రులు

కడుపులో కాళ్ళు పెట్టుకొని

ఆదమరచి నిద్రిస్తున్నారు

చీకటిలో జరగరాని ఘోరాలు జరుగుతున్నయ్

లాకప్ న్యాయానికి చిత్రహింస జరుగుతుంది

ఆడదాన్ని తమ విలాస మందిరాల్లో బంధించి

అర్థ నగ్నంగా ఆడిస్తున్నారు

తాత్రుల్లో చేతులు కలుస్తున్నాయి

శరీరాలు కలుస్తున్నాయి

హృదయాలు కదులుతున్నాయి

ఉరంతా చీకటి

వాడంతా చీకటి

జగమంతా చీకటి....

చీకటి వ్యాపారమంతా పట్టపగలే జరుగుతుంది
 దేశంలో ప్రతిచోట
 అరాచకాలు హత్యలు
 న్యాయానికి సంకెళ్లు
 నిర్దోషికి సంకెళ్ళు
 రాత్రులలో రహస్య మందితాలలో
 మేకవన్నె పులులంతా
 బేరాలకు కుదురుతారు

 రాత్రులు రాజ్యమేలుతుంటే
 ఖాకీ బట్టలు కాపలా కాస్తున్నాయ్
 ఊరంతా చీకటి
 వాడంతా చీకటి
 జగమంతా చీకటి....

హి తు లు

—వెలిచాల కేశవరావు

సన్నిహితులు సద్భావన
సహితులయినవారు హితులు
కష్టాలలో సౌఖ్యాలలో
కాచుకొనెడివారు హితులు
చెడ్డ త్రోవల మాన్పగ
జేయువారలే హితులు
మంచి త్రోవల నడిపించగ
నెంచువారలే హితులు—

నిష్కల్మషులును నిశ్చల
నీతిపరులే హితులు
ఇచ్చి పుచ్చుకొనుటకా
శించనివారే హితులు
నిష్కామ స్నేహంబును
నిత్యము చూపువారు హితులు
తమకున్నంతలో ఎప్పుడు
దాచకిచ్చువారు హితులు

ఆట పాట లాహారము లందు
వేరుగాని హితులు
ఆపదలలో ధైర్య మెపుడు
అందించెడువారు హితులు
అట్టి హితులకు సములీ
అవని నెవరు సాటిరారు—

కాలే కడుపులు

— సామ లక్ష్మారెడ్డి.

కర్షకులూ.... కార్మికులూ
నను పెంచెడి తలిదండ్రులు
రేయింబవళ్ళు శ్రమించు జీవులు
నను సాకే ప్రియ బాంధవులు-

నను పెంచి సాకువారి సమస్యల
కనని వినని పాలకు లెందులకు
అన్నదాతకే అన్నము కరువా?
శ్రమ జీవులకే సరకులు లేవా?

లోటిపిట పెదవులు మంతుల శపథాల్
మిటమిట చూపులు ప్రజకు నిరాశలు
కటకట మా ఓట్ల ఫలితం బిడియే
గుటగుట మ్రింగుట నేర్పిరి, మరచిరి-

అధిక ధరల గుఱ్ఱాలురికినను
దొర్జన్యపు మార్జాలము లున్నను
అరికట్టరైరి దుర్మార్గమ్ముల
అంతులేదు అత్యాచారాలకు-

కామాంధులకే స్వేచ్ఛ లభించే
మానభంగములు యెల్లెడ హెచ్చే
రాక్షస రాబందు నంతతి నేమందు
ఘూ.... ఘూ.... అని నోట్టుంచిన చాలదు

మత కలహమ్ముల- మలిన వస్త్రముల
ఉతికి రేవు నారేసి వేసుకో
స్వార్థ చింత లణ్ఘ్యము లిడిచి
మానవత్వముల- మంధల జేరుకొ—

కాలే కడుపులతో కర్షకులు
మండే గుండెలతో కాధ్మికులు
కర్మిలు, సుత్తెలు బట్టారంటే
ఋర్రలు- పొట్టలు వెయ్యి వ్రయ్యలగు—

నా దేశం

— సు రే ం ద ర్

నా దేశం సన్యశ్యామలం

కాని....

సామాన్యుని బ్రతుకు ప్రతిరోజు దినగండం

నా దేశం సౌభాగ్యం

కాని....

ఇచ్చటి ప్రజలకు చెరసాలలు ఉరికొయ్యలు తప్పవు.

నా దేశం శాంతికి నిలయం

కాని....

ఇచ్చట మతం పేరిట మారణహోమం.

నా దేశం అన్నిటిలో ప్రథమ స్థానం

ఒక్క నిరుద్యోగ సమస్య తప్ప.

మేమంతా భారతీయులం

కాని....

కుల, మతాల కఠినత కాము.

నా దేశంలో వరకట్న నిషేధం

కాని....

వరకట్నం పేరిట ఆడపిల్లల ఆత్మహత్యలు.

ఇదీ నా దేశం—

రంగుల పులులు

— వెలిపాక రాజమౌళి.

హితులు.... జనహితులు

ఎండా వానా చలికి ఓర్చి

కష్టపు రెక్కల రక్తాన్ని వడిప

సంపాదిస్తారు కూడు గుడ్డలకు.

ఇలా !

కప్పించే శ్రామిక జనులపై

రంగుల వేషాలు వేసి

సింహాల్లా గర్జిస్తూ

పగబడతారా దోపిడి దొంగలు.

పైనలిప్పుమంటారు పదులకు పదులు

రంగురంగుల ఇంద్ర ధనుస్సులా—

ఊసరవెల్లిలా రంగులు మార్చుతూ

నాటకాలాడుతూ

ప్రజలను మోసంచేస్తూ

పచ్చి నెత్తురు తాగే ఈ పిచ్చి కుక్కలా

దేశ ధ్వంసంకోసం పాటుబడుతారు

మోసగాళ్ళైన మోసగాళ్ళ

అసలైన రంగులు కనుగొని

వారి భరతం బట్టగ కదలాలి

శ్రామిక జన సజ్జన మిత్రులు—

పరమార్థమేంగంటివన్న

— ఎస్. కె. విశ్వే

ప్రతిరోజు శ్రమపడి- పది రూకలుదెస్తే
పరమార్థ మేంగంటివన్నా- ఎప్పుడూ
చేపోయి బ్రతుకాయెరన్నా ॥

బహుకృత వేషాల- శ్రమలు పడినగాని
బీకారి బ్రతుకాయెరన్నా- అయ్యో
చీకాకు పాలై తివన్నా ॥

కష్టపడి పనిచేస్తే- ఫలితమేమీ గలదు
ఉదర పోషణ గడవదన్నా- అయ్యో
బతుకె భారంబాయెరన్నా ॥

ఆలుబిడ్డల గతుల- ఆశయాల్ దీర్చగ
సంతలో కెళ్ళితివిరన్నా- అయ్యో
సంతోష మేంగంటివన్నా ॥

కొనరి కొనరి కొనగ- కోరికల్ దీరక
నిరాశ జీవుడవై తివన్నా- అయ్యో
కంటు నీరు పెడితివన్నా ॥

అంగట్లో అన్నున్న- శని నోట్లో వుందని
అడియాస పాలై తివన్నా- అయ్యో
ఆశలను తెగగోస్తీవన్నా ॥

అధిక వర్షంవల్ల - వర్షలు వచ్చేసి
ఊళ్ళెన్నో ముంచేసెరన్నా - అయ్యో
ప్రాణులెన్నో - మడిసెరన్నా॥

కూడు, గుడ్డ, గూడు కరువయ్యి ఎందరో
నిరాశ్రయులై పోయిరన్నా - అయ్యో
ఆదుకునే వారెవ్వరన్నా॥

సర్కారు యిచ్చిన - సహకారమేముంది
కన్నీటి తుడుపాయెరన్నా - అయ్యో
వెతదీర్చే వారెవ్వరన్నా॥

శాశన సభలోన - ఒకరిపై నొక్కరు
దుమ్మెత్తి పోసుకొందురన్నా - అయ్యో
దుర్దినాలే వచ్చెరన్నా॥

బాసలెన్నోజేసి - కాసులెన్నోజల్లి
ఓట్లల్ల గెల్చినోళ్ళన్నా - అయ్యో
సీట్లుజూచి మురిచిరన్నా॥

ప్రజలంటె ఎవ్వరో - ప్రజాస్వామ్య మంటేందో
పట్టించుకునే దెవ్వరన్నా - అయ్యో
ప్రగతిమాటే శూన్యమన్నా॥

ఓట్లతో మనకింక - ఒరిగింది ఏముంది
కష్టాలు కడతేరవన్నా - ఐక్య
పోరాటముల దేలురన్నా॥

నా కలం

—సందినేని రవీంద్ర్

నా కలం చూపుతుంది బాట
వేదాంతాలను వల్లి ఉచమని కాదు;
వేధించే వ్యక్తులను ఎదిరించమని.

నా కలం చేస్తూంది పోరాటం
కాని, స్వరాజ్యాన్ని స్తోత్రం
చెయ్యమని కాదు.

నా కలం నాయకుల పొగడమని
అస్థాన కవి వాతావని
కవిగా వెల్గొచ్చని- కార్లపై తిరుగొచ్చని
చూపదు- చూపదు.

నా కలం- శ్రామికజన శ్రేయస్సుకు లంకితమై
దోపిడీల నెదిరించు మనుటకు
సర్వదా యువకుల రక్తాన్ని- ఉప్పొంగిస్తుంది.

విష్ణు నివాళి

—తోపుచ్చెర్ల రంగారావు.

శ్రీశ్రీ మరణించాడా !
 శ్రీశ్రీ మరణించలేదు-
 నిరుపేదల గుండెలో
 సిరవానుడు శ్రీరంగం
 ధనవంతుల ఖజానాల
 బుసగొట్టే భుజంగం-
 నవశ క్షిణి నూరిపోసి
 యువ శక్తిని లేపాడు
 వెన్నుతట్టే మిన్నుముట్ట
 విజృంభించు డన్నాడు-
 విష్ణు వ శంఖారావము
 వినుపీధుల ప్రతిధ్వనింప
 జీవన సమరాన నిల్చి
 పోరాడిన అమరజీవి-
 “ఏడవ కేడవకండని”
 ఓదారాఛ డెందరినో
 “నేనున్నా! నేనున్నా”
 నని నిత్యము అందరిలో
 తాడిత పీడిత జనముల
 ఆక్రందనలను తా విని

ప్రజలకొరకు తన కలమున
 “ఖడ్గస్త్రా” జేసితి నె
 జనహితమే తన మతమని
 చాటిచెప్పె లొకానికి

తన సాహిత్యముద్వారా
 వెదజల్లెను విప్లవాన్ని
 ఆయన విప్లవ జాడలు
 తళితవరముల మేడలు
 వెంటాడే క్రిందలు
 ఆశ్రితులకు పెనుగోడలు.

శ్రీశ్రీ ఒక అగ్నికీల
 శ్రీశ్రీ విప్లవజ్వాల
 “మరో ప్రపంచపు” పిలుపును
 మన్నించి పయనమాయె-
 అచటగూడ విప్లవములు
 అవసరమని తెలుసుకొని
 కర్తవ్యము బోధించగ
 కదలి వెళ్ళె పరలోకము-

శ్రీశ్రీ మరణించాడా!
 శ్రీశ్రీ అమరుడు కామ్రేడ్స్
 ఆయన మరణించలేదు
 ఎవరికి తల వంచలేదు
 ఆంధ్ర జనావళి తరపున
 శ్రీశ్రీ కిదె నా నివాళి.

‘ఏ’ నాయకుల వలయంలో

— నిఖిలేశ్వర్.

మత ప్రదర్శనల రాజధానిలో
 గజాననుడి చిత్ర విచిత్ర భంగిమలలో
 నిశ్శబ్దాన్ని నిలుపునా పాతేసి
 చెవుల్లో భగ్గుమంటున్న
 కరెంటు తీగెల రాగాలలో
 ద్వేషపు కత్తులతో అతి చల్లగా
 నెత్తుటి నవ్వుతో నెలవంక!
 తాత ముత్తాతలతాత.... నాటి
 పూర్వీకుల జ్ఞాపకార్థం కాబోలు
 ఆకలి అరిగి వాంచలురేపే బొజ్జలను
 అన్నీ దాచుకోవాలనుకునే ఏనుగు తలలను
 వెర్రి ఆవేశాన్ని ఆవహించే సమాధులను
 ఈరోజు ప్రతియేడూ పూజించే
 ఆదిమ ఆనందంలో
 గ్రహాంతర యానంలో
 ఆరితేరుతున్న మహా ఘనుడు
 ఇక్కడి అధునికుడు,
 సమతానురాగాల సహజీవనంలో మాత్రం
 అసంపూర్ణుడు,
 “ఏ” నాయకుల వలయంలో
 తప్పిపోయిన మధ్యయుగాల రాచకీయ జీవుడు.

హి త వు

—ఎస్. కె. విశ్వేశ్వర

హితవుగూర్చరా జనులకు
బల్ మేలొనరింపుమురా
స్వార్థ చింతనకు తావేలేనీ
పరివర్తనేర హితబోధ ||హీ||

నర్వ సంపదలు తనవేయనుట
బల్ దురాశజనకమె గదరా
తోటి మానవుల బాధలొ త్రోసే.
నీచమైన బ్రతుకెందుకురా ||హీ||

కడుపులొ చల్ల కదలని రీతిగ
పనిజేయుట మానెద వెందుకురా
కలకాలం కష్టించే జీవుల
కండల సారం పిండెదవేరా ||హీ||

చెమటోడ్చి శ్రమియించే బీదల
శ్రమ ఫలితం దోచెదవేరా?
పీడితుల శ్రమ దోయుట 'అహితం'
తాడితులకు మేలొనరించుట 'హితము'.

హితముగూర్చిన సుతరాం వినని
ధూర్త జనుల దున్మాడగవతెరా
దుష్టశిక్షణకు- శిష్టరక్షణకు
మార్గంబిదియే మది గనుగొనరా ||హీ||

